



Vánoční změna

Vzdělávací cíl: Žáci jsou schopni charakterizovat prvky komunistické propagandy 50. let na příkladu vánočních svátků a vyslovit hypotézy, proč v tomto případě propaganda nebyla úspěšná.

Klíčová slova: Československo 50. léta, propaganda, každodennost, vztah k minulosti, sestavujeme podloženou odpověď

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 POSLECH PROJEVU A ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIÍ (5 min.)

Poslouchání projevu, prohlížení fotografií s pomocí lupy a četba popisů.

Žáci by měli z projevu a popisů poznat, že promlouvá předseda vlády, tzn. vysoce postavený člověk. Možná jim tónem hlasu připomene staršího váženého člověka - něco jako dědeček, mluví k dětem z pozice přirozené autority, mluví klidně, přesvědčivě, ochranně (jako kdyby je upozorňoval, že celý život žily v bludu). Na druhé fotografii žáci získají představu, jak setkání s Dědou Mrázem mohlo probíhat.

2 ANALÝZA PROJEVU (10 min.)

Zaznamenávání změn, které představuje Antonín Zápotocký, do obrázku Pokoj lidem dobré vůle od Josefa Lady a jejich popis.

Obrázek Vánoc slouží jako pracovní plocha, která pomáhá uvědomit si a vizualizovat obsah projevu.

Žáci by mohli zakreslit tyto změny:

- škrtnout jesličky, volka a oslíka;
- Ježíška změnit na Dědu Mráze oblečeného v beranici a kožichu,
- betlémskou hvězdu nahradit rudými hvězdami symbolizující úspěchy pětiletky - čím víc hvězdiček, tím víc pracovních úkolů splněno, a tím víc dárků.

3 INTERPRETACE PROJEVU I (5 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy projevu odpovídají do textového pole na otázku: ? Proč chtěli komunisté změnit českou vánoční tradici?

Žáci mohou formulovat různé myšlenky, např.

- inspirace Sovětským svazem podobně jako v dalších odvětvích,
- potlačování myšlenky křesťanství, místo oslavy narození Ježíška se svátek stal oslavou práce (čím víc rodiče pracují, tím více je dárečků),
- důraz na bohatnutí lidu pod vedením komunistické strany - Děda Mráz na rozdíl od Ježíška není chudý,
- snaha sjednotit, ovlivňovat a mít pod kontrolou úplně všechno, včetně toho, co lidé dělají doma.

4 INTERPRETACE PROJEVU II (10 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy projevu odpovídají do textového pole na otázku:

? Proč se dle vašeho názoru změna vánoční tradice nepovedla?

Žáci mohou formulovat různé hypotézy, např.:

- Ježíšek byl roztomilejší a pro děti atraktivnější než Děda Mráz,
- bohatství se nedostavilo,
- tradice českých Vánoc byla velmi zakořeněná, takže bylo velmi obtížné ji změnit.

Další možnosti zapojení do výuky:

- a) Vydát se po stopách Dědy Mráze. Kdo to je? Kde se vzal? Kde nosí Děda Mráz dárky dodnes?
- b) Využití rodinné paměti. Pamatují si rodiče, prarodiče na Dědu Mráze? Znájí žáci film Mrazík?